

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 30 ноември 2022 година

Соопштение за печат

Позначајни движења кај останатите финансиски институции^{1,2} (ОФИ): трет квартал на 2022 година

- Во третиот квартал на 2022 година, вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ) достигнаа ниво од 173.854 милиони денари, што претставува квартално зголемување од 4.256 милиони денари. Најголемо учество во структурата на средствата на ОФИ и понатаму имаат пензиските фондови со 64,9%, а по нив следуваат осигурителните друштва, со учество од 18,2%.
- Овој квартал, вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ) бележат раст од 2,5% на квартално ниво и 10,1% на годишно ниво, главно под влијание на зголемените средства на пензиските фондови. Дополнителен позитивен придонес кон кварталниот раст имаат средствата на финансиските друштва, а кон годишниот раст средствата на осигурителните друштва и финансиските и друштвата за лизинг. Позитивни поумерени движења кај двете основи се забележани и кај останатите потсектори.

Табела 1. Вкупни средства / обврски на ОФИ³

	Кв.3 2021	Кв.2 2022	Кв.3 2022	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.3 2022/Кв.2 2022		Кв.2 2022/Кв.2 2021		
	Состојби, во милиони денари			милиони денари	%	милиони денари	%	%
1. Останати финансиски институции	157,843	169,598	173,854	4,256	2.5	16,011	10.1	100
1.2 Пензиски фондови	102,768	110,103	112,809	2,706	2.5	10,040	9.8	64.9
1.1 Осигурителни друштва	29,102	31,452	31,705	253	0.8	2,602	8.9	18.2
1.3 Инвестициски фондови	10,659	10,710	10,751	41	0.4	91	0.9	6.2
1.4 Други ОФИ	15,313	17,333	18,590	1,257	7.3	3,277	21.4	10.7
1.4.1 Финансиски друштва	6,629	7,777	8,582	805	10.4	1,954	29.5	4.9
1.4.2 Лизинг друштва	6,684	7,471	7,730	259	3.5	1,046	15.6	4.4
1.4.3 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	1,999	2,085	2,277	193	9.2	278	13.9	1.3

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² Во август 2018 година е направена ревизија на податоците за првиот квартал на 2018 година заради примената на нова методологија согласно со новиот Прирачник и новото Упатство за монетарна и финансиска статистика на ММФ од 2016 година. Клучни се две промени. Првата се однесува на промената на третманот на финансиските инструменти деноминирани во денари со валутна клаузула, коишто согласно со новата методологија од категоријата „денари“ се прераспределени во категоријата „странска валута“. Втората промена е во прикажувањето на исправката на вредноста на финансиските инструменти, којашто наместо во капиталот се прикажува во рамките на категоријата „останати обврски“. За повеќе информации види на следнава врска:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

³ За потребите на ова соопштение, во категоријата „Други ОФИ“ се опфатени: друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Најголемиот дел од средствата на ОФИ** им припаѓа на вложувањата во должнички хартии од вредност⁴ (учество од 51,2%), како и на вложувањата во сопственички хартии од вредност и пласмани во валути и депозити (учество од 23,8% и 10,0%, соодветно). **На страна на обврските**, најголемиот дел се однесува на техничките резерви на осигурувањето⁵ и капиталните сметки⁶ (учество од 57,9% и 32,8%, соодветно).

Табела 2. Средства / обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, трет квартал од 2022 година

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Други ОФИ	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	173,854		112,809		31,705		10,751		18,590	
Валути и депозити	17,393	10.0	6,759	6.0	6,862	21.6	2,746	25.5	1,027	5.5
Хартии од вредност различни од акции	88,981	51.2	71,971	63.8	13,000	41.0	2,882	26.8	1,128	6.1
Кредити	13,666	7.9	0	-	185	0.6	1	0.0	13,479	72.5
Акции и останат сопственички капитал	41,452	23.8	33,973	30.1	2,248	7.1	5,066	47.1	163	0.9
Технички резерви на осигурување	2,710	1.6	0	-	2,710	8.5	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Останати средства	6,448	3.7	105	0.1	5,412	17.1	54	0.5	876	4.7
Нефинансиски средства	3,204	1.8	0	-	1,288	4.1	0	-	1,916	10.3
Вкупни обврски	173,854		112,809		31,705		10,751		18,590	
Кредити	9,685	5.6	0	-	22	0.1	0	-	9,663	52.0
Технички резерви на осигурување	100,658	57.9	80,853	71.7	19,805	62.5	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Останати обврски	6,446	3.7	157	0.1	3,238	10.2	132	1.2	2,919	15.7
Капитални сметки	57,066	32.8	31,799	28.2	8,640	27.3	10,618	98.8	6,008	32.3

Извор: НБРСМ.

- **Анализирано по инструменти**, на страната на средствата, растот на квартално ниво пред сè произлегува од повисоките вложувања во должнички хартии од вредност, коишто се и главен носител на годишниот раст. Дополнителен придонес кон растот кај двете основи имаат и побарувањата врз основа на кредити, како и сопственичките вложувања. На страната на обврските, кварталниот и годишниот раст главно се должи на зголемувањето на техничките резерви на осигурување, а дополнителен позитивен придонес кон кварталната промена имаат и повисоките капитални сметки.

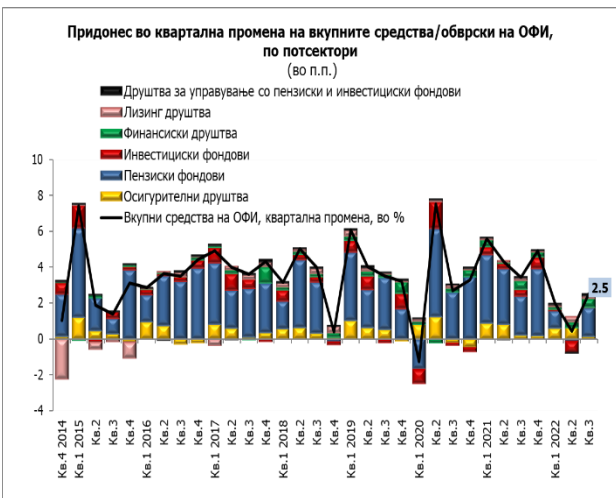
⁴ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции согласно со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

⁵ Техничките резерви на осигурување содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животно осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотното осигурување).

⁶ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- **Вкупните средства на пензиските фондови (задолжителни и доброволни),** во третиот квартал на годината, забележаа квартален и годишен раст од 2,5% и 9,8%, соодветно, пред сè како одраз на зголемените вложувања во должнички хартии од вредност, а во помала мера и од вложувањата во сопственички хартии од вредност, во услови на пад на валутите и депозитите. На страната на обврските, кварталниот раст главно е одраз на зголемените технички резерви на осигурување, коишто и целосно го објаснуваат годишниот раст. Дополнителен, а помал позитивен придонес кон кварталната промена имаат и капиталните сметки.

Извор: НБРСМ.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Во третиот квартал на годината, **вкупните средства на осигурителните друштва**⁷ остварија мал раст од 0,8% на квартално ниво, којшто главно се објаснува со зголемувањето на валутите и депозитите и инвестирањата во должнички државни хартии од вредност, а позитивно, но помало влијание имаат и вложувањата во сопственички хартии од вредност. Годишната стапка на раст изнесува 8,9% и е резултат на растот кај сите инструменти, во најголем дел должнички државни хартии од вредност, валути и депозити и технички резерви на осигурување. На страната на обврските, растот на квартално ниво главно се должи на зголемувањето на техничките резерви на осигурување, при позитивно влијание и на капиталните сметки, а во услови на остварен пад на останатите обврски. Растот на годишна основа во поголем дел е резултат на техничките резерви на осигурување, а во помала мера и од останатите обврски.

Извор: НБРСМ.

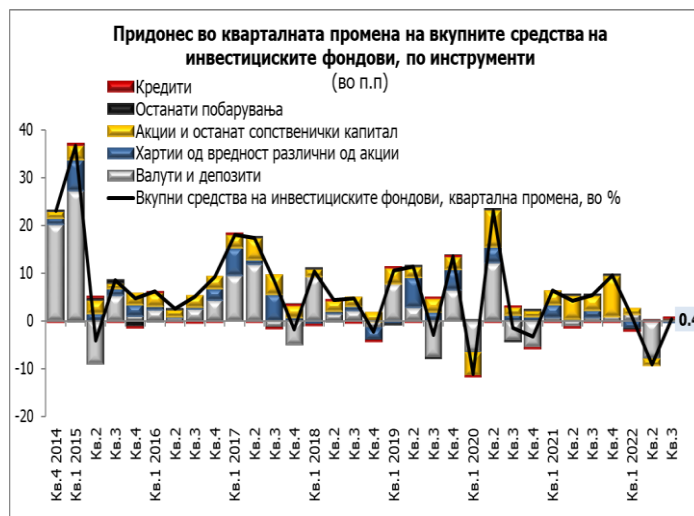
- **Вкупните средства на инвестициските фондови**⁸, во третиот квартал, минимално се зголемија и остварија квартална и годишна стапка на раст од 0,4% и 0,9%, соодветно. Анализирани по инструменти, мал квартален раст е забележан кај сите инструменти, со исклучок на должничките хартии од вредност, коишто остварија квартален пад. Годишниот раст е одраз на зголемените сопственички хартии од вредност и во помал обем на останатите побарувања, при пад кај останатите компоненти. На страната на обврските, кварталната промена во целост произлегува од останатите обврски, а тие објаснуваат и најголем дел од годишниот раст, којшто во помала мера е под влијание и на зголемените капитални сметки.

⁷ НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотно осигурување и пет за животно осигурување.

⁸ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ), тековно се опфатени дваесет отворени и девет приватни инвестициски фондови, при што во податоците тековно се опфатени дваесет и осум фондови.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Кварталната и годишната стапка на раст на вкупните средства на другите ОФИ^{9,10,11}** изнесува 7,3% и 21,4%, соодветно. Кредитната активност на финансиските и друштвата за лизинг достигнаа 13.465 милиони денари, од кои 7.629 милиони денари се однесуваат на финансиските друштва, а 5.836 милион денари на друштвата за лизинг. Кредитите на овие два сектора бележат квартално и годишно зголемување од 6,9% и 23,0%, соодветно, во услови на поголемо кредитирање од страна на финансиските друштва. На страната на обврските, повисоките капитални сметки имаат најголемо влијание кон кварталната промена, а во помал дел обврските врз основа на кредити и останатите обврски. Годишната промена речиси половина произлегува од обврските врз основа на кредити, во услови на позитивно влијание и на капиталните сметки и на останатите обврски.

⁹ Почнувајќи од првиот квартал на 2014 година, вклучени се податоците за новите известувачи финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг. Во податоците тековно се опфатени триесет и едно финансиско друштво и седум друштва даватели на финансиски лизинг.

¹⁰ Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизии на податоци

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците за периодот од првиот квартал 2020 година до вториот квартал од 2022 година, поради добивање нови, коригирани информации и податоци од известувачите, како и подобар опфат на известувачите. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобриот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции

<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspix>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetarna_07_2018_mak.pdf

**Народна банка на Република Северна Македонија
Дирекција за статистика**

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки:
http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци
http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 28 февруари 2022 година (референтен пресек заклучно со четврт квартал на 2022 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).